

Jumalateenistus P, 30.06.24 kell 11.00, surnuaiapäeva

Lektsioonid: Ps 139:1–18, 23–24; Nl 3:22–26, 31–32, 39–41; Jh 14:1–6; 2Kr 4:16–5,10; Ilm 21:1–7
Jutlus: Mt 22:32b
Laulud: 148 (1, 3, 4); 341 (1, 3, 4); 360 (1–3); 467 (1–4); 174 (1–3); 175 (3, 6); 338 (3,4); 446 (1–3); 339A (1–3); 337 (1–3)

Jumal ei ole surnute, vaid elavate Jumal.

Kujutagem ette maailma, kus pole ühtegi mõistatust mitte kellegi jaoks. Igal asjal on olemas nähtav põhjus ja tagajärg. Kõik teavad kõigest kõike, miski ei jää mitte kellegi eest varjatuks. See oleks täiuslik maailm, sellisena võiks kujutleda paradiisi või taevast Jeruusalemma.

Sellises maailmas poleks kohta inimesel tema nõrkuste ja pahedega, poleks kohta sellel, mida me nimetame inimlikuks: ekslikul, kõhkleval, ebatäiuslikul.

Aga sellises maailmas poleks aga kohta ka Jumalal – sellisena nagu me teda oma maises elus tunneme, kõigeväelise Issanda ja Jeesuse Kristuse Isana. Sest see oleks ise oma täiuslikkuses jumalik maailm, kus inimesed Jumalat palgest palgesse ja on ise nagu Jumala lapsed. See on isa ja laste vahekord – nagu Jumalal kord enne pattulangust Aadama ja Eevaga.

Aga meie elame inimlikus maailmas, mis on täis mõistatusi, nõrkusi, pahesid, ekslikkust, kõhklusi ja ebatäiuslikkust. Ja selles maailmas on Jumal seadnud nii, et siin on koht uurimatu Jumalal. Ps 145:3 ütleb kuningas Taavet: ”Suur on Issand ja kõrgeks kiidetav, tema suurus on uurimatu.” Rm 11:33b ütleb apostel Paulus: “Ei suudeta uurida tema kohtumõistmisi ega jälgida tema teed!”

Siiski võime me seda kauget ja võõrast Jumalat tunda, sest see uurimatu Jumal on ise tahtnud endast meile teada anda. Ja nõnda loemegi me pühasid tekste, milles räägitakse Jumalast, kes on kord inimese loonud ja tahab oma loodu eest hoolitseda, kes on hirmuäratav, kuid samas armastav Jumal. Kristlastena me usume kolmainu Jumalasse, sest Jumal on tahtnud meile end sellisena ilmutada. Kuid kolmainu Jumala kolm isikut – Isa, Poeg ja Püha Vaim – ühe ja sama jumaliku loomusega, mis on ristiusu õpetuse alus, jäävad meile siiski mõistatuseks. Me loeme Piiblist Isa ilmumisest prohvetile, Jeesus Kristuse lunastustööst, me kogeme Püha Vaimu tööd selles maailmas, kuid me ei mõista siiski Jumala teid.

Samuti on surmaga. Me kõik teame, oleme näinud, et elu lõpeb surmaga. Aga see, mis tuleb pärast surma, on meile mõistatuseks. Erinevad religioonid on selle kohta kujundanud erinevaid uskumusi, aga need jäävad siiski uskumusteks, sest keegi pole sealtpoolt surma piiri tagasi tulnud, et öelda: seal on nii või naa.

Ristuslik õpetab aga midagi erilist. Jeesus ütleb (Mt 22:32): “Jumal ei ole surnute, vaid elavate Jumal.” Kuidas seda mõista? Kas nii, et Jumal on meie, bioloogiliselt elavate Jumal ja need kes surevad, on Jumalast ilma?

Ei, mitte seda pole Jeesus mõelnud. Siin on eelduseks, et Jumal on kõige Looja, pole midagi, mida Jumal poleks loonud. Jumal on loonud ka kõik inimesed ja nad kuuluvad kui loodud oma Loojale. Kristlased arvestavad, et kui Jumal on kogu olemise Issand, siis kuuluvad temale nii elavad kui surnud.

Kes aga on surnud? Kas need, kellel arstid on tuvastanud bioloogilise surma sümptomid? Ei, Jeesus ütleb ju ühele jüngrile Mt 8:22: “Järgne mulle ja lase surnuil oma surnud matta!” Jeesus nimetab surnuteks ka elavaid.

Kes on siin siis surnud? Need, kes ei tunne või ei taha tunda Jumalat! Nõnda võivadki siis Jumala jaoks elavad olla ka need, kes on inimeste jaoks juba surnud!

Aga mis meil on sest, kui keegi meie kallitest ja armsatest inimestest on Jumala jaoks elav? Arvame, et ega meie ju neid enam niikuinii elavatena ei näe.

Ei, hoopis vastupidi, ja just see ongi evangeeliumi olemus: kõik Jumala jaoks elavad on ka tegelikult, inimlikus mõttes elavad, sest nad äratatakse surnuist üles! Ainult et lihtsalt praegu on nad ajutiselt mujal. Nende maine ihu on siin või mõnel teisel kalmistul, tähistatud hauaplaadiga, või tuhana heidetud mõnda muuse paika. See on uks, mille asukohta me teame, aga millest sisse minna

me ei saa.

Aga Jumal on meile ristiusus juhatanud kätte teise ukse, millest me saame sisse minna, kui oleme usus kannatlikud: see Uks on Jeesus Kristus. See on võib-olla n-ö tagauks, sest tee Jumalariiki on kitsas. Jeesuse Ust tuleb võib-olla otsida. Aga Jumal ise aitab meid seda leida, kui me otsime.

Siin ilmneb ristiusu erilisus võrreldes kõigi teiste religioonidega: me mitte ei pea ainult lootma ülima olendi headusele, et ta äratab meid surnuist üles, vaid meil on olemas inimlik eeskuju, meil on n-ö pretsedent. Jeesus Kristus, inimene on üles tõusnud surnuist ja näidanud end oma sõpradele. Me küll ise pole seda näinud, aga me näeme kirikut, kes tunnistab seda juba 2000 aastat.

Nõnda on surmal kaks ust. Üks, millest minnakse sisse, aga tagasi ei tulda. Seda käimegi kalmistul korrastamas või mõtleme looduslikule paigale, kus meie lähedase põrm puhkab.

Aga teine uks on ristilöödud Kristus. Vahel on need ukсед ka koos: haul, mis on tähistatud ristiga. Sellest ristiuksest sisenemine on iga inimese vaba tahe. Jumal näitab inimesele selle ukse kätte ja inimesel on vaba voli otsustada, kas ta astub sellest sisse või mitte.

Need kes on sisse läinud Kristuse ristiuksest, ongi elavad Jumalariigis. Nõnda võime öelda, et me elame ka oma surnud lähedastega koos, ühes riigis. Sest me oleme igaüks omal ajal sisenenud Kristuse ristiuksest, kui oleme ristitud kolmainu Jumala nimesse ning tunnistanud oma usku koguduses.

Teekonnad nende mõlema ukseni on rasked. Igaüks kogeb oma elus raskusi: õnnetusi, haigusi, üksildust, tagakiusamist, muret ja vaeva. Surmgi võib olla piinarikas.

Ka Kristuse ukse leidmine võib olla raske, veelgi raskem sellest uksest sisenemine.

Aga siiski on ka nendel raskustel põhjanev erinevus. Surm ei aita meid elada oma ukseni. Ta loobib meie ette takistusi ja tirib ise meid neist üle oma kohutava eesmärgi poole. Tema käsiline patt kavaldab meid tihti üle ja laseb meil surma unustada. Kuid siis järsku näitab surm jälle meile oma irvitavat palet.

Aga Kristus on meile abiks saatnud oma Lohutaja, Püha Vaimu, kes meid kättpidi talutab elu ukseni ja sellest sisse, kes aitab meid jääda usku. Ja igavese elu uks on meie jaoks juba praegu tegelikkus. See annab meile kindluse: surm on võidetud, tema õudne teekond on saanud õnnistuse teekonnaks! Amen.